

A l l e e n o n t s n a p t

(Escaped alone)

Caryl Churchill

(2016)

© Vertaling 2022

H. Cooremans
't Serclaesstraat 11
B-1740 Ternat

02/582.09.48
hedwig.cooremans@telenet.be

Auteursbureau ALMO
Coremansstraat 34 B8
2600 Berchem

03/260.68.10
info@almo.be

Personen

FIEN

BETTE

LENA

Madam JANSSENS

Ze zijn alle vier minstens zeventig

Plaats

De achtertuin bij Fien.

Verscheidene stoelen die niet bij mekaar passen.

Misschien staat er een keukenstoel tussen.

Tijd

Een zomerse namiddag.

In feite een aantal namiddagen, maar de actie loopt steeds door.

Ik ben alleen maar ontsnapt om het u te vertellen.

Het Boek Job. Moby Dick

E E N

MME J. Ik loop op 't straat en 't hekje van een tuin staat open. Ik zie drie vrouwen zitten die ik al eerder heb gezien.

BETTE. Nu niet kijken maar er staat iemand naar ons te loeren.

LENA. Is 't da mens?

FIEN. Zijdet gij, Madam Janssens?

MME J. Ik ga dus naar binnen.

FIEN. Rosie had haar eigen buiten gesloten in de regen

BETTE. was hare sleutel vergeten

FIEN. ze klom over

LENA. 'n geluk dat ze geburen heeft die

FIEN. zo nen hoge muur

BETTE. zo is Rosie haar kleindochter

MME J. ik heb ne zoon, de Frank

BETTE. ik heb ne zoon

MME J. lijdt aan slapeloosheid

BETTE. die komt niet zo dikwijls. Maar Thomas

LENA. da's haar neef

FIEN. die kan op nen hik en nen tik iets ineen timmeren

BETTE. een grote tafel

FIEN. met van die tekeningen in 't hout

BETTE. zo'n tafel hebt ge voor uw leven

FIEN. een erfstuk

LENA. behalve dat wij allemaal met ons bord op onze schoot zitten te eten

MME J. er gaat niks boven een tafel

LENA. ik zit graag aan tafel

BETTE. wij hebben allemaal mekaars sleutel want ge kunt hier niet langs achter en daar-
bij ik kan toch nergens ni over klauteren

MME J. tenzij da ge ze verliest

BETTE. nee ik hang de mijn allemaal aan een nagel
FIEN. ik in ne koffiepot
BETTE. ne koffiepot?
FIEN. Elsie stopt ze 'r in haalt ze 'r uit
LENA. ik onder de plankenvloer
BETTE. doe alleen van die instant in mijn beker
FIEN. ze pakt uwe vinger, doet een stappeke en boem daar ligt ze
LENA. de Fred die is nooit zonder zijn telefoon
BETTE. ik was juist van 't zelfde
LENA. ziet zo bleek al een schotelvod
BETTE. de hele wereld in uwe zak
LENA. toch een beetje ongerust over de Kevin en Maaïke, 'k hoor geen vriendelijk
woord meer
FIEN. och da weet ge toch ni
MME J. ge zoudt stom staan van wat dat er allemaal gebeurt
LENA. in juni is 't twintig jaar
BETTE. we moesten nen hoed opzetten
FIEN. enen in 't roos en ik had geen goesting om
BETTE. g'hebt hem dan aan Angèle gegeven
FIEN. ik was Angèle helemaal vergeten
LENA. donkere strepen onder haar ogen
BETTE. op 't eind zat ge daar met ne groene en die paste niet bij u
LENA. 'k mocht er natuurlijk niks over zeggen.
BETTE. en Marjetje, nog nooit zo gelukkig geweten
LENA. da's haar nicht
FIEN. en dat kan tellen
BETTE. ik kan efkes ni volgen
FIEN. 'k zeg, ik kan zelfs ni optellen
LENA. dat doen ze tegenwoordig toch niet meer
BETTE. met glinsterkes en ontgolven daar kan ik weg mee maar voor de rest
FIEN. als kind was ik goed in sommetjes maken, ze gaf me twee grote getallen

BETTE. en terwijl wij die dingen in onze kop moesten zien te steken
LENA. ik had een potlood vandoen
FIEN. daarna gaf ze 't antwoord en 't was altijd juist
MME J. ik was rap weg met de frank en d' euro's
BETTE. we zullen vroeger wel verkeerd geweest zijn zekers
LENA. 's wel gemakkelijk nu
FIEN. ge kunt niet missen.
LENA. En Vera

MME J. Vierhonderdduizend ton steen betaald door ceo's verpulverden de heuvel en vloog door de daken, elke brok recht op het hoofd van een vooraf geselecteerd kind. Dorpen werden bedolven en nieuwe ondergrondse gemeenschappen van overlevenden ontwikkelden vaardigheden om zich waar het kon te voeden met de doden en te communiceren door te kloppen en te grommen. Onder spotlights klommen pop-up beroemdheden in de touwen. De tijd ging voorbij. Ratten werden gegeten door zij die nog over een spijsverteringsstelsel beschikten en champignons werden geruild tegen urine. Baby's werden geboren en werden snel blind. Sommige groepen verloren hun seksualiteit terwijl anderen een nieuwe moraal ontwikkelden om constant te kunnen neuken met het eerste 't beste lijf dat zich in hun buurt bevond. Een jonge vrouw die van de ene naar de andere gemeenschap kroop raakte klem, zodat alleen haar hoofd haar nieuwe gezellen bereikte. Verhalen van hen die boven de grond zaten werden verteld en nog eens verteld, tot er mythen ontstonden over de man die feestmaaltijden bereidde, de vrouw die de oceaan overzwom, de homo-minnaar die kon vliegen, het kind dat gedachten kon lezen, de pratende hond. Er werd tot hen gebeden en er ontstonden verscheidene sektes, de ene tolerant, de andere vervuld van haat. Er werden liederen gezongen tot kurkdroge kelen ervoor zorgden dat de spraak verdween. Stortregens lekten door kieren en spleten, en deden de tunnels onderlopen waar eindelijk werd in geschreeuwd alvorens te verdrinken. De overlevenden waren nu solitair en werden in verschillende stadia volslagen krankzinnig.

T W E E

FIEN. 't winkeltje op de hoek
LENA. heb niet graag de
BETTE. den Aldi
LENA. beetje ver
MME J. daar stond vroeger een frietkot
BETTE. dat ander is ook weg
FIEN. de vroegere groenteboer
BETTE. ik haalde daar al mijn gerief voor tweehonderd frank
LENA. wat is dat in
MME J. nog geen zes euro
BETTE. maar we verdienden ook niks
FIEN. wie gaat er dan voor u naar de winkel als gij niet buiten kunt?
LENA. ik ga kik wel, zu
BETTE. kan Kevin niet helpen?
FIEN. ik kan u altijd
BETTE. maar 't is goed voor u dat ge zelf gaat
FIEN. 't doet goed om 's buiten te komen
LENA. ik kom wel buiten, zu
FIEN. want ge zit hier
LENA. 't is niet simpel
FIEN. 't is nu nen antiekwinkel maar tussendoor was 't da café
BETTE. da's nooit gene café geweest
FIEN. de Blauwe weet ik veel, azo 'n beest
MME J. ik ben er 's geweest
FIEN. een stekelvarken, iets onwaarschijnlijk kom
BETTE. ik dacht van niet
FIEN. misschien was dat toen
LENA. oh

FIEN. dat zal 't natuurlijk geweest zijn

BETTE. ik heb wel een paar dingen gemist terwijl ik weg was

MME J. gij zijt weg geweest?

LENA. een tijdje maar

BETTE. zes jaar

FIEN. da was 't, den Blauwen Antiloop

BETTE. antiekwinkels nu, maar aan den andere kant

FIEN. ja drie winkels dicht getimmerd

BETTE. da zijn het nagelsalon en de vroegeren tandarts

FIEN. zijt gij daar ooit geweest?

BETTE. die was verschrikkelijk

FIEN. da was zo ne slechte

BETTE. "misschien gaat ge e klein betteke iets voelen"

FIEN. amai mijn oor

BETTE. nu is 't een half uur rijden, maar zoveel beter

LENA. ik zou ne keer naar den tandarts moeten gaan

FIEN. e checkupke

LENA. da moet nu toch al vijf jaar zijn

MME J. ge wilt toch geen tandpijn hebben

LENA. 't is een van die dinges die ne mens ne keer zou moeten doen, 't een na 't ander, maar ik geraak zo ver niet

FIEN. ik kan altijd ne keer mee u meegaan

LENA. als ik ga

FIEN. we kunnen 's gaan shoppen

BETTE. 't is goed dat ze er zelf eens op uit trekt

LENA. ik trek er wel eens op uit, zu

FIEN. en die kebab die is ook toe

BETTE. da was dien ijzerwinkel

FIEN. nee tussendoor was 't den dieetwinkel

LENA. een hamer en een schop

BETTE. ik zal 't een en 't ander gemist hebben, zekers

FIEN. niet echt, 't gaat allemaal voorbij, ik kan me die jaren niet speciaal meer herinneren

BETTE. 'k herinner me natuurlijk wat er gebeurde en waar ik was

FIEN. da kan ni anders

BETTE. hoewel het op den duur vervaagt omdat alles zo ongeveer 't zelfde is

FIEN. da zal dan wel zeker

BETTE. tenzij er iets opwindend gebeurde, een vechtpartij of zo

MME J. werd er hier gevochten?

BETTE. of een liefdesgeschiedenis

LENA. ik snap da wel dat 't aan de moeilijke kant is.

MME J Eerst liepen de badkuipen over omdat water met opzet verspild werd in een campagne om de dorstigen te straffen. Zwembaden overspoelden de recreatiecentra en koffie liep langs de tafelpoten naar beneden. Rivieren stroomden naar hun zijrivieren en beekjes kabbelden stroomopwaarts naar de plek waar ze ooit druppeltjes waren in het mos. Pony's klommen naar hogere gronden en zochten beschutting bij de toeristen. Sloepen, kitsen, kajaks, kano's, schoeners, plankliggers, rubberboten, reddingsvesten, omgedraaide paraplu's, zweminstructeurs, luchtmatrassen, plasticen eenden en puimsteen dreven op de aandelenmarkt. Golven verzwolgen reuzenraderen en verdrinkenen werden op mekaar gestapeld om deuren te blokkeren. Toen kwamen de muren van water uit zee opduiken. Dorpen verdwenen en steden verhuisden naar de daken. Soms vielen kinderen in rioolputten, maar anderen vingden meeuwen met hun windvliegers. Sommigen stierven van dorst, anderen door het drinken van het water. Toen de vloed zich terugtrok, bleven duizenden op hun daken zitten, bevoorraad door helikopters, terwijl helden en slavenarbeiders de modder in emmers schepten, die gestockeerd werden in de musea over de vloed.

DRIE

- BETTE. Parallele universums
FIEN. fictie
BETTE. wetenschappers
FIEN. er komen schone verhaaltjes van
BETTE. de tweede serie
LENA. ik kijk naar de derde
FIEN. Zal Elliot
MME J. niks zeggen
FIEN. te veel universums voor mijn part
LENA. als ik thuis ben, kijk ik naar
BETTE. gij hebt alles al gezien, gij
FIEN. maar ge voelt er u goed bij
LENA. het valt gewoon weg, ge wordt op een mooie morgen wakker en alles is in orde
FIEN. ongelooflijk
LENA. precies of 't is een andere wereld
BETTE. ander universum
MME J. ik kan die Elliot niet goed af
BETTE. gelijk die naar zijn vrouw kijkt
LENA. maar gij wordt verondersteld zoiets te denken
FIEN. dat denk ik zeker, maar dat trek ik mij niet aan
BETTE. en dan de poen
FIEN. die Ursula is een stuk ongeluk
BETTE. ik vind da spijtig voor Ursula
FIEN. volgens mij zal 't Ursula zijn
MME J. vier echtgenoten
LENA. ze willen dat ge dat denkt
BETTE. in de eerste reeks vond ik haar geweldig
LENA. klopt
FIEN. maar van die universums om uw verstand bij te verliezen

LENA. de derde reeks
BETTE. en die kleine petieterige
FIEN. ja, onze lichamen
BETTE. miljoenen kleine wezentjes
LENA. krijg ik kiekebisj van
BETTE. vlooien op een kat
LENA. microben op een vlo
BETTE. oh
LENA. oh
BETTE. sorry zu
LENA. zie nu wat ge gedaan hebt
MME J. wat heeft ze gedaan?
LENA. voor ons is 't de moeite niet
BETTE. gaat het?
MME J. wat dan, vlooien?
BETTE. nee
LENA. katten
BETTE. shh
LENA. gaat het?
FIEN. ja gaat wel dank u
BETTE. 't spijt me, 't spijt me zo
FIEN. de derde reeks
LENA. glinsterkes
BETTE. hoewel pas op helpen we door erover te zwijgen?
LENA. begint daar nu ni weer over
FIEN. 't is goed zeg ge moet daarom zo ni
BETTE. zouden we 't niet gewoon zeggen, gewoon zwart-witte, tijgerkes, lang haar, kort
haar, siamees
MME J. ik heb een prachtig tijgerke, maar 't is een katerke dus
LENA. houd op

BETTE. als ge 'r haar mee confronteert gebeurt er niks ergs en wordt ze ook niks ergs
gewoon

LENA. houd op

BETTE. Ik probeer alleen maar te helpen

MME J. ze gaat toch niet flauwvallen?

FIEN. nee nee ik

LENA. ziedet nu?

BETTE. sorry zeg ik wou alleen

FIEN. ik weet dat het stom is

BETTE. nee nee

FIEN. ik weet wel dat ge mij soms niet afkunt

BETTE. ma nee, ik

LENA. ziedet nu?

FIEN. gij zoudt eens moeten inzien

BETTE. wa zou kik moeten inzien?

FIEN. hoe onaangenaam da gij vantijd kunt zijn

LENA. ziedet nu?

BETTE. och nu hebbek ik het weer gedaan, 't moet toch iemand zijn

LENA. houd op

MME J. allee zeg het 's

FIEN. mij doet het niks

BETTE. we gaan toch ni weer

FIEN. 't is goed

BETTE. 'k had ni moeten

FIEN. vertel ons liever iets over de derde reeks toe

MME J. nee niks vertellen over de derde reeks

LENA. ik wou alleen maar efkes aangeven dat Elliot

BETTE. niks zeggen

MME J Chemicaliën lekten door scheuren in de geldstroom. De eerste symptomen waren prikkelbaarheid en misselijkheid. Huiselijk geweld nam toe en er waren incidenten in de metro. Het absentisme in scholen verdrievoudigde en voor zevenennegentig scholen werden speciale maatregelen getroffen. Hondenbezitters ruimden op straffe van boete de achterblijfselen van hun lievelingen op. Miskramen leidden vaak tot een toename van de mogelijkheden in rouwbegeleiding. Geboortefwijkingen overtroffen de immigratie van plastische chirurgen. Gasmaskers konden met een wachttijd van drie maanden bekomen worden bij het ziekenfonds of als particulier in een reeks verschillende kleuren. Soms ontstond kanker in de longen en soms aan de vingertoppen of de laptops. De resterende burgers werden geëvacueerd naar kampen in Noord-Canada waar ze na een behandeling met een spray gestraft werden en de stad werd overgelaten aan zieke vossen, die haar spoedig verlieten wegens een acuut tekort aan vuilnisbakken.

VIER

- LENA. Dus hoeveel nullen
- BETTE. een biljoen heeft er negen
- FIEN. da's ni waar
- BETTE. een triljoen
- FIEN. een biljoen heeft er twaalf
- BETTE. nee dat is het Amerikaanse systeem
- FIEN. wilt ge daar mee zeggen dat een biljoen geen miljoen keer een miljoen is?
- BETTE. dat is nu duizend miljoen, en een triljoen
- FIEN. oh zeg ik heb er mijn goesting van
- MME J. wat is een ziljoen?
- BETTE. en dan hebt ge nog een googol en een googolplex, wat niet hetzelfde is als
- LENA. Een ziljoen zoals gij zegt, is dat een echt
- BETTE. drie Brazilianen gedood en President Bush die zei Oh nee, doe me eraan denken
hoeveel een Braziliaans
- FIEN. die heeft de plaats van de debiel ingenomen
- LENA. debiel?
- FIEN. toen ik nog een klein meisje was vertelden ze van die debiel moppekes over
domme dingen, gelijk wat de debiel zei toen hij
- BETTE. en wat zei hij?
- LENA. niemand zegt nog debiel
- FIEN. ze moeten altijd maar veranderen wat ge moogt zeggen want om 't even welk
woord dat ge gebruikt wordt op de duur
- BETTE. hebben wij vanzeleven iets debiel gezegd als we een mopke
- LENA. maar ge moogt da soort moppen ni meer vertellen over mentaal
- FIEN. wel over Hollanders, allee, Hollandersmoppen
- MME J. bedoelt ge "geen zwarten, geen honden, geen Hollanders" of zoiets
- FIEN. ik weet nog
- BETTE. en we waren niet eens erg geshokeerd
- LENA. we geraken nu veel gemakkelijker geshokeerd

BETTE. maar ge moet toch moppen kunnen tappen over domme dingen die iemand uithaalt omdat dat iedereen kan overkomen dat is dan echt om te lachen

LENA. maar ge moogt een bepaalde soort mensen toch niet

FIEN. ge kunt altijd nog met uzelf lachen

BETTE. ge kunt altijd nog met mij lachen

FIEN. wat heb ik gezegd toen ik die keer ineens

BETTE. dat doen acteurs toch ook, ze maken zichzelf

FIEN. wij weten dat ze slimmer zijn dan dat.

LENA. bestaat dat dan ook in andere landen?

BETTE. moppen over domme mensen?

LENA. beweren dat het een buurman of zo is die

FIEN. ge krijgt mensen altijd zo ver dat ze hun burens gaan haten

BETTE. ja, hoe langer ze met mekaar bevriend zijn

FIEN. Serven en Kroaten, Fransen en Engelsen

LENA. dat heeft met de geschiedenis te maken

FIEN. maar om 't even wie en iedereen daarbuiten denkt daar dan 't zijne van

BETTE. katholieken en protestanten, soennieten en sjiieten

MME J. Anderlecht en Standard

FIEN. wat heb ik u gezegd

LENA. Kaïn en Abel

BETTE. heeft Abel misschien grapjes gemaakt over Kaïn dat hij dom was en is 't daarom dat die hem doodgeslagen heeft?

LENA. toch raar dat ze een verhaal nodig hadden om uit te leggen hoe het moorden begon omdat

FIEN. chimpansees

LENA. ge vraagt u natuurlijk af waarom en daarom vindt ge een verhaal uit

BETTE. gemakkelijke oplossing vind ik

FIEN. en elke keer anders

BETTE. ik weet ni waarom, ik heb nooit ni geweten waarom

MME J. gij vindt dat gemakkelijk ben ik zeker?

LENA. doet er niet toe

FIEN. 's ni altijd gemakkelijk en veel mannen in den oorlog schoten hun geweren nooit af omdat

BETTE. nee 't is goed, zij mag het weten

MME J. wat mag ik weten?

BETTE. zeg het haar, vooruit

LENA. ze heeft per ongeluk

FIEN. lang geleden

LENA. per ongeluk hare vent gedood

BETTE. ni per ongeluk

LENA. allee uit zelfverdediging

MME J. hoe hebt ge dat gedaan?

BETTE. ik had toevallig een keukenmes in mijn hand

LENA. serieuze pech kom

BETTE. dus toen ik terugsloug

MME J. dat was dan toch in orde zelfverdediging

FIEN. 't ligt een beetje ingewikkelder

LENA. de rechters

FIEN. doodslag

BETTE. zes jaar, wat de helft was

MME J. toch nog een schoon poos

BETTE. de eerste twee jaren

LENA. gaat het heel vlug

FIEN. alles gaat altijd heel vlug

MME J. ge geraakt da gewoon

FIEN. dat kan dan wel zijn maar als gans uw leven zoveel sneller verloopt

LENA. begin daar niet over

FIEN. ik wou dat ik door de tijd kon reizen

BETTE. klop klop

LENA. wie klopt daar op mijn deurtje?

BETTE. de grote boze wolf

FIEN. da's een mop voor ne kleine van een jaar of zes

MME J. De hongersnood begon toen tachtig procent van al het voedsel versluisd werd naar tv programma's. Forensen bekeken ontbijt-tv op hun i-player terwijl ze naar hun werk reden. Toen graan schaars begon te worden, verdeelden liefdadigheidsinstellingen smartphones, zodat de stervenden kookprogramma's konden bekijken. De hele voedselvoorraad van Gent werd gewonnen met een tombola en de winnaar verbleef 24 uur lang in een zaal waar 50 koks mekaar aflostten en de kijkers konden stemmen wat hij vervolgens moest opeten. Auto's werden geruild voor bedorven vlees. Kinderen vielen in de klas in slaap en werden niet meer wakker. Obese mensen verkochten sneetjes van zichzelf tot de honger hen dwong hun eigen plakjes op te eten. Ten slotte bestormden de hongerigen de tv-stations waarna ze in grote getale geslacht en gerookt werden. Alleen toen het aantal kookprogramma's overtroffen werd door seks met voetbalploegen, druppelde de melk de winkels in en werd graan opnieuw overgevlogen.

V I J F

- BETTE. De mensen willen altijd vliegen
LENA. vliegen gelijk ne vogel
FIEN. da's natuurlijk de grote favoriet, wa zoudt gij graag
LENA. onzichtbaar
BETTE. talen, ik wou dat ik elke taal kon
FIEN. maar wij vliegen toch
MME J. een vliegmachien is niet 't zelfde
BETTE. dan kunt ge naar om 't even welk land en ge verstaat
FIEN. en niemand kijkt uit het raam
LENA. ze zitten naar hun schermen te gapen
BETTE. ik zou echt graag al die films hebben die ik nooit
FIEN. ge kijkt neer op de wolken
LENA. ja wat moet Jules Cesar gedacht hebben of
FIEN. ze zorgen er voor dat ge in een alles behalve plezierige ruimte zit
BETTE. om u te doen vergeten dat ge ginder boven in de lucht zit.
LENA. want het is misschien bangelijk ginder boven
FIEN. want dat is niet wat de mensen bedoelen met vliegen
BETTE. vliegen gelijk ne vogel in de lucht
LENA. als de mensen da zouden kunnen, als we allemaal
BETTE. da's nergens goed voor
LENA. stel u die hoop mensen eens voor
FIEN. tijdens de spitsuren
LENA. gescheiden baanvakken
FIEN. zwermen
BETTE. gelijk spreeuwen, da zou leuk zijn, al die vormen
LENA. heelder vluchten duiven die precies van kleur veranderen
FIEN. nee, wij hebben dat gevoel niet voor mekaar, we zouden aldoor op mekaar botsen
BETTE. wat de mensen willen is zelfstandig vliegen
LENA. recht omhoog gelijk ne leeuwerik

BETTE. of zweven gelijk hoe is 't weer?

LENA. nen torenvalk

BETTE. nen torenvalk daddist

LENA. of nen arend

BETTE. zweven gelijk nen arend

MME J. 'k zou niet graag een duif willen zijn

BETTE. maar wij zijn geen vogels wij zijn onszelf maar best in staat om

FIEN. duiven zijn gelijk ratten

LENA. duiven zijn geen

BETTE. van ginder boven loeren ze naar beneden

FIEN. gelijk drones met camera's

LENA. de Jean heeft er zo een, met afstandsbediening, ge kunt alles zien precies of ge zijt er zelf

BETTE. ik moet daar niet van weten want die bombarderen alles en zelf zijn ze niet in gevaar

LENA. da's maar speelgoed

FIEN. moogt ge dan bombarderen als ge in gevaar zijt?

BETTE. het gaat niet om het kijken het gaat om de sensatie

LENA. zweven en duiken

FIEN. ik zwem graag onder water azo altijd omhoog en omlaag

BETTE. nee alleen als ge kunt diepzeeduiken

LENA. ik sterf als ik mijne kop nog maar onder water steek

BETTE. vogels zijn is beter dan vissen

MME J. ik zou gene vis willen zijn

LENA. of onzichtbaar, dat zou ik nog willen zijn

FIEN. al die praat over vogels, ik houd niet erg van gepraat over vogels, want van vogels komen katten, van duiven komen katten, een kat tussen de duiven, die gestreepte van naast ons had eens een duif, azo een geflapper zeg en ze kon ze niet dood krijgen, ze wou niet eigenlijk, ze bleef er gewoon mee spelen en ze bleef hem grabbelen en dat beest was zo verminkt dat het ni schoon ni meer was, en van duiven gelijk ratten komen katten ratten katten ratten zijn overall een

smerige plaag, d'er is altijd wel een rat in de buurt, en duiven zijn smerig, ratten zijn smerig, katten zijn smerig hun beet is giftig ze bijten u en de beet ettert, maar da's nog 't ergste niet want da's nog 't ergste niet, 't is maar een stok om een hond te slaan, ik weet dat ik geen reden heb ik weet dat het maar katten zijn het zijn de katten zelf die een gruwel zijn omdat het katten zijn en ik moet ze buiten houden ik moet goed opletten dat ik niet aan een kat denk want als ik dat doe dan moet ik er zeker van zijn dat er geen katten in de buurt zijn, want ze kunnen overal zitten ze komen binnen langs het venster ik moet de hele toer rond het huis doen en controleren of alle vensters wel goed gesloten zijn en ik weet niet of ik alles wel goed gecontroleerd heb ik weet het niet meer omdat ik den daver op 't lijf krijg en dan moet ik langs alle vensters gaan en nog eens langs alle vensters gaan en terug naar de keuken terug naar de slaapkamer terug naar de keuken van de slaapkamer naar de badkamer vandaar naar de keuken zo naar de deur, want de deur kan open waaien als het winderig is en zelfs al is het niet winderig stel u voor dat de facteur passeert met een groot pak dat hij niet in de bus krijgt en daarom duwt hij aan de deur en die kan open gaan omdat ze niet goed gesloten was en dan kan een kat want die kunnen door de smalste spleten eens dat ze binnen zijn kunnen ze overal zitten ze kunnen onder 't bed in de klerkast op de bovenste plank met de winterkleding dat zou een plaats zijn voor een kat om te slapen of in de papiermand of op de kussens van de sofa of in de kast met de potten en pannen of in die waar uw voorraad staat een kat kan opgekruld op blikken tomaat liggen een kat is ook niet vies van confituur of honing een kat kan in de koekendoos zitten een kat kan de frigo in sluipen of zelfs het diepvriesvak of bij de sla of de kaas in de bezemkast in een emmer met een opneemvod een kat kan de oven in of onder het deksel van een pot of in een luciferdoos achter een schilderij onder de mat terug naar de slaapkamer een kat kan onder het bed zitten onder het donsdeken zelfs in de kussensloop in de linnenkast een kat kan in een schoen aan de kapstok onder mijn kleed opgerold in een hoed in de mouw van een jas een kat kan in om 't even welke schuif liggen ik trek ze allemaal open en schud alle dinges d'eruit een kat kan op de plank achter de boeken zitten, achter de dvd's een kat kan de koffiepot met de sleutels in een kat kan over 't plafond lopen een kat

kan boven op de rand van de deur zitten een kat kan achter mij opduiken een kat kan onder mijn hand kruipen als ik ze uitsteek. Ik heb iemand nodig die me zegt dat er geen katten zijn, ik moet aan iemand kunnen vragen stinkt dat hier naar kattenpis, ik moet kunnen vragen denkt ge dat een kat op een of andere manier binnen is geraakt, en zij moeten dan antwoorden natuurlijk niet, en ik moet hen geloven, het moet iemand zijn in wie ik geloof, ik moet geloven dat ze het niet zomaar zeggen, ik moet geloven dat zij weten dat er geen katten zitten, ik moet geloven dat er geen katten zitten. En dan kort maar intens kunnen genieten van dat moment.

- LENA. Arenden. Ge hebt adelaars als nationaal
BETTE. arenden zijn fascisten
LENA. Amerika heeft een arend
BETTE. pfoe
MME J. ik zou er niks op tegen hebben een arend te zijn
FIEN. toch dikwijls fascisten
LENA. spijtig voor de arend eigenlijk, hij weet weinig over
BETTE. een arend zal niet veel empathie voelen
FIEN. een merel heeft dat ook niet zu
BETTE. maar ge vindt nergens een merel als nationaal
LENA. hebben godsdiensten vogels?
BETTE. de vredesduif
FIEN. de heilige ibis
LENA. misschien bestaan er vogelrituelen
FIEN. waar vogelzaad wordt gestrooid
BETTE. misschien bestaan er vogelcongregaties
LENA. g'hebt vaneigens de heilige geest die ze soms afbeelden als
FIEN. dat is de vredesduif
BETTE. ik dacht dat de heilige geest onzichtbaar was.
LENA. ik ben liever zelf onzichtbaar.

MME J. De wervelwind die door de projectontwikkelaars ontwikkeld werd begon als een briesje dat langs uw wang streek tot hij u op den duur knettergek maakte. Het leger schoot netten af om vliegende auto's te vangen, maar de meesten wentelden met tientallen tegelijk, krijsend aan mekaar vastgeklit, terwijl ze rustig in slaap vielen. Buildings emigreerden van Londen naar Lahore, van Kyoto naar Kansas City en overlevenden werden geïnterneerd omdat ze niet over de nodige reisdocumenten beschikten. Door de wervelwind vlogen sommigen hoger en hoger en luchtzieke gezinnen namen selfies hopen dat ze ze ooit nog mochten delen. Sloppenwijken werden ontruimd. Uit de hemel regende het huisdieren. Een kitten werd beroemd.

Z E S

Ze beginnen te zingen. Fien, Bette en Lena in harmonie. Madam Janssens doet mee met de melodie. Ze zingen voor zichzelf in de tuin, niet voor het publiek.

MME J. De ziekte brak uit toen kinderen suiker dronken dat gemaakt was van apen. Haar viel uit, voeten zwollen op, organen verschrompelden. Haren die wapperden in de wind vlogen snel de wereld rond. Toen ze de oceaan in vielen, stierf de kabeljauw uit en bliezen vissers mekaars boten op. Vliegtuigen met zieke passagiers werden afgeleid naar Antarctica. Sommigen kropen in bed met hun doden, anderen deden de deur op slot en renden tot ze erbij neervielen. Vrijwilligers en dienstplichtigen ouder dan zeven verzorgden zieken en haalden de lichamen op. De regeringen zuiverden de besmette gebieden en sloten akkoorden met hun bondgenoten om mekaars hoofdsteden te bombarderen. Presidenten pleegden zelfmoord. De laatste overlevenden waren immuun en het virus muteerde en roeide het plankton uit.

Z E V E N

FIEN. Ik mis mijn werk
BETTE. ik mis mijn werk absoluut niet
FIEN. gij zijt Spaans aan 't leren
BETTE. en gij zijt verliefd
FIEN. een beetje
MME J. zijde gij echt verliefd?
BETTE. uw werk dat was verre van
FIEN. 't kon natuurlijk erg saai zijn
BETTE. nee al da volk en al die
FIEN. ja maar die eeuwige verkoudheden kuch kuch hese kelen kuch
BETTE. "antibiotica alstublieft"
FIEN. en ge moet natuurlijk uit uw doppen blijven kijken
BETTE. want soms
FIEN. ge wilt die kanker toch mee ontdekken
BETTE. hebt gij dat dan ook?
FIEN. 'n vreselijke zaak
MME J. ik ga bij die dokter Vander Weyden
FIEN. erg betrouwbaar
MME J. maar een afspraakje krijgt ge niet te pakken
BETTE. ik benijd u dat ge 't zo goed stelt
FIEN. gij hebt uw klanten gelukkig gemaakt
MME J. wat hebt gij
BETTE. kapster
MME J. ik heb 't mijne altijd zelf afgeknipt en da van mijne vent ook
FIEN. ze vertellen over hun moeilijkheden
BETTE. dat zal wel
MME J. past op, da trok op niet veel, zu
FIEN. en gij moest hun problemen niet oplossen, alleen hun haar doen
BETTE. da's waar

FIEN. terwijl ik da wel moest
BETTE. en dat deed ge soms ook
FIEN. soms kon ik
BETTE. want haar knippen is redelijk banaal
FIEN. akkoord, maar ge kunt u wel als herboren voelen met een nieuw
BETTE. of miserabel als 't u niet aanstaat
FIEN. d' eerste stuk of twee dagen
BETTE. ze kwamen om de zoveel dagen eens binnen
FIEN. altijd korter en korter?
BETTE. korter, andere kleur, ten slotte moest ik
MME J. het haar was 't probleem niet
BETTE. da was 't probleem niet
FIEN. en ge mist da echt niet
BETTE. ik weet wel dat we 't nu hebben over
FIEN. hoewel ik echt geniet van de dagen
BETTE. ja, met die namiddagen
MME J. toen ik een paar jaar geleden verkeersbrigadier was aan 't school
FIEN. da's natuurlijk namiddagwerk en ook 's morgens en tijdens de middagpauze
MME J. na een maand gaf ik het op
LENA. Ik was niet in staat om door te zetten
BETTE. ge waart nochtans graag op den bureau
LENA. da's waar
FIEN. da waren uw hoogdagen
LENA. op sommige dagen ging het wekenlang goed tot ik voelde dat het weer begon te slabakken. Ge staat zo ver van de mensen van 't bureau naast u. E-mailen ging vlotter dan spreken. Dat is nu voorbij.
Waarom kan ik niet gewoon?
Ik kan het gewoon niet.
Vanmorgen zat ik op mijn bed en ben ik pas tegen de middag opgestaan. De lucht was te dik. Bewegen is lastig, het is lastig als ge beseft waarom ge zoudt moeten bewegen.

's Namiddags was 't minder erg, ik ben tot hier geraakt. Ik ben hier niet graag. 't Interesseert me niet.

Waarom heb ik het daar nu over? Waarom beweegt ge uw mond om te spreken?

Waarom wilt ge iemand zien? Waarom wilt ge over iemand iets weten?

Het was half vier en zoveel later is 't vijftwintig voor vier.

Als ik aan een plek denk, dan zou ik misschien op een leuke plek kunnen zitten zoals aan zee maar dat zou erger zijn want de zee da's 't zelfde als een lege kamer bijgevolg is 't beter in een lege kamer te zitten want daar staan veel minder dingen die niks te betekenen hebben.

Ik zou liever iets slecht horen dan iets goed. Ik zou 't liefst van al niks horen.

't Is toch altijd om 't even.

't Is toch om 't even.

't Is om 't even.

FIEN. uw medicatie doet het precies niet

BETTE. neemt ge ze wel?

LENA. 't is niet gemakkelijk om

FIEN. 't is geen verstuiking

MME J. ik heb nieuwe heupen laten steken

BETTE. en is dat dan

MME J. met twee nieuwe heupen kan ik de ganse dag rondlopen

FIEN. 't is mijne knie

BETTE. en bij mij mijne rug van de ganse dag recht te staan om haar te knippen

FIEN. ja ik kon tenminste zitten

BETTE. Juist

FIEN. maar daarna liep ik

BETTE. ik miste het toen ik moest stoppen

MME J. was dat toen dat ge

BETTE. zes jaar

MME J. hebt ge achteraf nog haar gedaan?

BETTE. niet op dezelfde plaats, 't was nooit zo goed als

FIEN. ge hebt er verschillende gedaan

BETTE. een lange poos volledig zonder werk
MME J. da was toch ni correct als 't gewoon noodweer was, zekers
BETTE. da was 't zeker
LENA. echt ni correct
FIEN. 't lag ingewikkelder
LENA. noodweer
FIEN. juist gezien
LENA. denkt ge?
FIEN. want als ik gezegd had
LENA. wat gezegd had?
FIEN. gezegd wat er gebeurd was
LENA. wat was er gebeurd?
FIEN. da lag ingewikkeld
MME J. ge waart er toch bij?
FIEN. in de keuken
BETTE. ge hadt natuurlijk iets gedronken.
FIEN. we hadden allemaal iets gedronken, daarom
BETTE. wilt ge daarmee zeggen
FIEN. ik wil maar zeggen dat ik niet volledig
BETTE. wat? komaan zeg, wat? wilt ge zeggen dat
FIEN. ik heb niet helemaal verteld hoe het gegaan was omdat
BETTE. ge hebt niet hele-
FIEN. nee omdat ik rekening hield met hoe hij was
LENA. da was geen moord
FIEN. ik zeg alleen maar dat het zo geweest kon zijn als ik niet
BETTE. als ge niet wat?
FIEN. als ik het niet gezegd had op een manier die goed uitkwam
MME J. zitten liegen in de getuigenbank ja ja
FIEN. ze is mijn vriendin, natuurlijk heb ik
BETTE. ge dacht dat ge zat te liegen
FIEN. ik dacht dat het in uw voordeel zou zijn

BETTE. denkt ge dat ik hem vermoord heb?
FIEN. het is geen kwestie van te bepalen
BETTE. denkt ge dat ik een moordenaar ben?
FIEN. 't is echt van geen
BETTE. al die tijd hebt gij gedacht
FIEN. 't is al zo lang geleden
BETTE. gij denkt
FIEN. 't kan me niet schelen da ge da zijt
BETTE. mij kan het wel schelen
FIEN. zo lang geleden
BETTE. denkt ge echt
FIEN. luister het spijt me
BETTE. nee wat
FIEN. sorry, ik had zo niet moeten
BETTE. wat
FIEN. ik weet ni eens wat ik bedoel zelfs
LENA. wat hebt ge gezegd?
FIEN. ik weet zelfs niet meer wat ik gezegd heb
MME J. wat hebt ge gezien?
FIEN. Ik weet echt niet meer wat ik gezien heb
BETTE. gij denkt dat ik een moordenaar ben
FIEN. misschien zijt ge 't ik weet het niet denkt ge zelf dat ge een moordenaar zijt
BETTE. nee
FIEN. oké misschien waart g'er geen
BETTE. ik weet ook niet meer
MME J. ge weet niet meer wat ge
BETTE. nee 't is weg
FIEN. dan is 't in orde
BETTE. ik miste mijn kapperszaak en ik miste mijn eten
LENA. gevangenisvoer
BETTE. niet dat ik zo ne grote kok ben

MME J. de Frank die kan e stukske koken

BETTE. Ik miste mijn snacks in den bak en mijn appelkes

MME J. Er brak brand uit op tien plaatsen tegelijk. Vier gevallen van brandstichting door kinderen en politici, drie door spontane ontbranding van de markten, twee door de zon, een door gelovigen verondersteld als straf van god voor gender dysforie. Het vuur woedde door jonge bossen, veegde tankstations, gevangenissen, dryaden en boeken van de kaart. Branden werden aangestoken om de branden te stoppen en ze vernietigden eekhoorns, brandweerlui en mensen die winkelden. Auto's raasden van de ene vuurhaard naar de andere. Woningen ontploften. Sommigen schoten brandende zwanen neer, anderen schoten op hun kinderen. Ten slotte blies de wind het vuur richting zee, waar het zoute water overlevenden deed flauwvallen. De zwartgeblakerde zone werd beschouwd als een apart land met nul inwoners, nulgroei en politieke nullen. Verkoolde stronken werden gerecycleerd voor kunst en koekjes.

A C H T

BETTE. Thomas heeft de tafel afgewerkt
FIEN. die wil ik wel eens zien
BETTE. we moeten er rond gaan zitten voor ze
LENA. gekocht wordt door een of andere rijken
BETTE. niet echt rijk rijk precies of 't gaat om kunst
FIEN. kunst da's belachelijk
BETTE. die kopen ze op om verder te verkopen zonder 't zelfs te bekijken
FIEN. Rosie schildert heel
BETTE. gewoon voor zichzelf
LENA. en ik heb altijd graag foto's gehad
FIEN. met telefoons is 't simpel
LENA. beelden van vogels, jan-van-genten
MME J. wat zijn jan-van-genten?
BETTE. zwart, met gespreide vleugels
LENA. da zijn aalscholvers
BETTE. papegaauiduikers hebben van die snavels die ik nog nooit eerder heb gezien
FIEN. dan moet ge ergens gaan met veel rotsen
LENA. jan-van-genten zijn groot en wit
MME J. gelijk een meeuw
LENA. groter
FIEN. maar niet gelijk nen albatros
LENA. jaren aan een stuk rondvliegen en nooit ni landen
BETTE. vogels kunnen angstaanjagend zijn
FIEN. vogels?
BETTE. als ze zo recht naar u duiken
MME J. nee dat zijn vleermuizen, die kruipen in uw haar
FIEN. dat doen die ni komaan zeg
LENA. toen ik kind was hebben ze me gezegd
FIEN. vleermuizen zijn erger omdat ze zigzaggen

BETTE. "zeg vleermuisje, 't is bijna niet te geloven, hangt gij de hele dag ondersteboven."
LENA. wasda voor iets?
BETTE. kweenie, ik weet da gewoon
LENA. als g'al van geen vogels moet hebben dan zult ge vleermuizen zeker niet graag hebben
FIEN. Elsie die jaagt de vogels weg
LENA. Elsie de hond?
BETTE. Elsie de hond is al vijf jaar dood
FIEN. Elsie de baby
LENA. ben gaan dineren bij Kevin en Maaike
FIEN. en wa was uw indruk
LENA. heel plezant, lekker lamsvlees
FIEN. ik kook soms 's graag
MME J. de Frank die heeft dat graag lamskoteletjes
LENA. ik hou van een lekkere keuken
FIEN. de keuken van ons bomma
LENA. die van mij lijkt meer op een kast
FIEN. die van mij heeft een laag verf vandoen
LENA. zou Rosie dat ni willen doen?
FIEN. ik doe dat zelf zu, 'k moet er alleen tijd voor vinden
MME J. ik geraak geen ladder meer op
LENA. 't zelfde roodoranje of anders misschien
BETTE. Ik moet van geen keuken meer hebben, ik kan geen keuken meer zien, als ge iemand in een keuken hebt vermoord, dan moet ge van die keuken niet meer hebben, ik ben 't appartement kwijt, zelfs de keuken die ik nu heb doet me aan die keuken denken, een compleet andere kleur, 't fornuis staat tegen de andere muur, en 't venster, maar misschien is het de geur van 't eten dat kookt, als 't vlees is, gebakken dan, da bloed verstadet, wij eten niet zo dikwijls vlees, als ge iemand een snee hebt gegeven en da bloed hebt gezien dan zijt ge uw eigen niet meer, toen hij viel denkt ge oh goed oh goed zo en daarna denkt ge dit zit fout,

neem dat terug, dan begint de gruwel pas, hou da buiten, de gruwel is dan alles is nooit meer hetzelfde, hij is nooit meer een levende mens
ergens niet meer, nooit meer hetzelfde met mijn zoon da's 't ergste dat er bestaat mij nooit vergeven hoe moet ge spreken met een twaalfjarige als ge zijn vader hebt gedood ge kunt niet alles verklaren gans uw huwelijk hoe het is geweest ge wilt niet dat hij zijn vader begint te haten ge zoudt echt willen dat hij zijn vader begint te haten maar dat zou niet eerlijk zijn ge zoudt niet willen dat hij denkt dat ge iemand zijt die hem zover probeert te krijgen dat hij zijn vader haat, hij was twaalf, hij kwam mij bezoeken, het is moeilijk om met een tiener te praten als ge hem voor de rest nooit ziet ge moet hem dingen kunnen zeggen gelijk als ruimt uw kamer op hebt ge uw huiswerk al gemaakt wilt ge een film zien, ik dacht dat hij echt volwassen was geworden ik had genoeg tijd en ge moet zien dat ge u daar goed gedraagt, zes jaar lang hij was toen achttien hij was volwassen geworden woonde zelfstandig meer naar 't noorden verhuisd en leidt zijn eigen leven ik ben blij dat hij zijn eigen leven leidt, hij heeft weer een nieuwe partner en hij belt soms 's, hij belt me nu tenminste op, dat is 't ergste, zelfs erger dan het bloed en de hele rotzooi en wat er ook verkeerd liep dat is allemaal gruwel maar de gruwel gaat altijd maar door omdat ik hem nooit zie hij leeft zijn leven, het overkomt me soms in de keuken of 's nachts wanneer ik wakker word soms als 't snikheet is da's 't ergste dan kan ik niet goed ademen 's nachts komt alles terug, en dan staat ge 's morgens op en 't gaat veel beter als ge uw koffie zet maar 't is er altijd niet alleen in de keuken 't is er altijd

LENA. Marjetje is een uitstekende kok

BETTE. ik heb het getroffen met Marjetje

FIEN. al die nichtjes

BETTE. daar heb ik het ook mee getroffen

LENA. Marjetje bakt

BETTE. ja maar niet om 't even wat

LENA. lekkere cake

BETTE. ze maakt verjaardagstaarten voor haar zussen

FIEN. Rosie gaat naar China

BETTE. Rosie?
LENA. op vakantie of?
FIEN. universiteit
BETTE. gaat ze Mandarijns leren?
LENA. ik wou altijd al naar Japan
FIEN. zorgt liever dat ge eerst tot in den Aldi geraakt.
BETTE. da's gemeen
FIEN. niet waar
BETTE. wel waar
FIEN. grapje
BETTE. ha
LENA. da vond ik grappig
MME J. vreselijk boos vreselijk boos vreselijk boos vreselijk boos vreselijk boos vreselijk
boos vreselijk boos vreselijk boos vreselijk boos vreselijk boos vreselijk boos vreselijk
boos vreselijk boos vreselijk boos vreselijk boos vreselijk boos vreselijk boos vreselijk
boos vreselijk boos vreselijk boos vreselijk boos vreselijk boos vreselijk boos vreselijk
boos vreselijk boos vreselijk boos vreselijk boos
BETTE. Waarom staken de kiekens 't straat niet over?
FIEN. waarom staken de kiekens 't straat niet over?
BETTE. er kwam een auto af
FIEN. da's echt onnozel
LENA. de zon is weg
BETTE. op dit uur van de dag
FIEN. rond deze tijd van 't jaar komen de schaduwen vroeger
LENA. toch is 't plezant
BETTE. 't is altijd plezant om hier te zijn
MME J. ik vindt 't hier tof
FIEN. van die gezellige namiddagen.
MME J. En dan zei ik bedankt allemaal voor de koffie en ik ging naar huis.

E I N D E

Over Caryl Churchill

(London, 1938)

Het werk van Caryl Churchill wordt geassocieerd met surrealisme en postmodern theater.

Tijdens haar verblijf aan de universiteit van Oxford waar ze in 1960 een bachelor of arts behaalde, schreef ze haar eerste werken. Ze schreef talloze radio- en televisiespelen en won verscheidene prijzen. Churchill verlaat de realistische paden voor de surrealistische. Ze experimenteert met taal en legt de nadruk op feminisme, en interseksuele relaties en hun machtsverhoudingen.

Caryl Churchill schreef een 50-tal werken voor theater, waaronder *Cloud 89*, *Top Girls*, *Far Away*, *Serious Money*...

* * * * *

Over Escaped Alone

Vier oudere dames zitten in een zonovergoten tuin te kletsen, te roddelen en over banaliteiten, maar vooral over zichzelf te babbelen. Drie van hen kampen elk met een persoonlijke nachtmerrie: de eerste heeft een zware kattenfobie, een tweede is depressief en denkt soms aan zelfmoord, terwijl de derde een afkeer heeft van keukens; het is immers in een keuken dat ze lang geleden haar man vermoordde. De vierde is een beetje een vreemde eend in de bijt: ze stelt foute vragen en regelmatig geeft ze ons een absurde, apocalyptische visie op de wereld. Komt de apocalyps op 't einde van deze namiddag echt, wanneer de zon veel te vroeg ondergaat?

Ondanks alles amuseren de vier zich en wordt er (soms) nogal wat afgelachen.

* * * * *